

SLOŽENÍ: Miliónový čas (1986) str. 11, Démoni ticha (1993) str. 31, Vrácná paní, to se vl... (služební romance 1996) str. 47, Ztracené odpoledne (2002) str. 65, Rychlá verze (2004) str. 89, Planeta Žižkov (2006) str. 101, Deštůň z Londýna (2009) str. 117, Hovězí kostky (2011) str. 135, Monolog (železniční vaudeville 2012) str. 159, Mávštevka (2013) str. 169, Čajovna (2014) str. 201 | Vyrobito nakladatelstv

ISBN 978-80-257-1106-4

ARGO v tiskárně Akcent, Vimperk | **Made in CZECH REPUBLIC**

argo

Emil Hák

HOVĚZÍ KOSTKY

(jedenáct povídek)

Emil Hakl

HOVĚZÍ KOSTKY

(jedenáct povídek)

argo

© Argo, 2014

Copyright © Emil Hakl, 2014

Cover illustration © Pavel Růt, 2014

ISBN 978-80-257-1106-4 (váz.)

ISBN 978-80-257-1145-3 (e-kniha)

Obsah

Miliónový čas (1986) | 11 |

Démoni ticha (1993) | 31 |

Vzácná paní, to se ví... (služební romance 1996) | 47 |

Ztracené odpoledne (2002) | 65 |

Rychlá verze (2004) | 89 |

Planeta Žižkov (2006) | 101 |

Deštník z Londýna (2009) | 117 |

Hovězí kostky (2011) | 135 |

Monolog (železniční vaudeville 2012) | 159 |

Návštěva (2013) | 169 |

Čajovna (2014) | 201 |

Miliónový čas

(1986)

Mám ženu. Jsme spolu půl druhého roku. Máme hezký vztah, který nicméně vychládá. O emoční vzněty není nouze. Emoce udržují napětí, dokud jsou překvapivé. Jenže pak se potenciál překvapivosti vyčerpá a vplíží se zvyk. Fáze, s jejímž nástupem jsem zatím pokaždé zklamal.

Betyna je trpělivá, štíhlá, extrémně okatá, bystrá, žádoucí. Ale hlavně trpělivá. Pochází z inženýrské vily v Košířích. Odkojená Solženicynem, Bergmanem, bráníkem desítkou. Vystudovaná defektoložka. Stará se v ústavu o chudáky, co je život pokroutil na duchu.

„Nedlabeš na mě trochu?“ ptá se.

„Asi trochu jo, promiň.“

„A uděláš s tím něco?“

„Pokouším se – dyť tě mám rád.“

„Pokoušej. Nerada bych vo tebe přišla.“

Co s tím, říkáme si. Jet někam? K moři? Do hor? Na Pirin? Na Pirin a pak k moři, aťsi třeba bulharskému. Tam si to vyříkáme, zopákneme, podrobíme testu, koupíme slnčev brjag a grozdovu rakiju a dál se uvidí.

Přejdeme pohoří, načež se řádně vyčvachtáme ve vodě.

Objímáme se, jak jsme to pěkně vymysleli.

Bereme s sebou kamaráda Kolečku. Kolečka je příjmení, on však trvá na tom, aby to byla zároveň přezdívká. Spoluzák z gymplu. Tam to byla u něj přímo mánie. Skládal sám proti sobě protestsongy, zběsile třískal do kytary. Kolečka / se potejká / bez bejka / natejká / mameluku, podej rum / život protejká.

Ten s sebou přivádí na nástupiště hlavního nádraží jednoho vousatého medvěda s obrovským batohem a jednoho životem drápnutého hubeňoura s tvrdou skořápkou, původem z Ostravska. Medvěd se jmenuje Vašek, druhý kluk si říká Vrháč.

Postáváme na pokaňhaném betonovém nástupišti. Pod zašpiněným plexisklem klenby těkají holubí letky.

Vrháč bude oříšek. Zkušený asociál s nevyzpytatelným výrazem. Překotně rychlý, předjímavý. Aj, tohle znám – můj bratr. Bleskem vybuchne, bleskem zhasne. Není bod, který trvá. Vše je v pohybu. Támhle, tohle, chachá. Krá, krá.

Hned nacházíme společná témata.

S Betynou si udržujeme standardní odstup. Takový ten, co vládne mezi zavedenými dvojicemi. Aby naši souputníci nevycítili, že se jim chceme cestou rozcházet, respektive dávat se dohromady.

Za jízdy se bavím hlavně s Vrháčem. Dá se říct, že nemám na vybranou. Vyhlédl si mě jako rezonanční desku.

Michá dvě až tři nářečí, jak to bývá u lidí, co jsou doma každou chvíli jinde.

Měl holku, ta má ségru, jednovaječný dvojčata. Byl s ní pět let. Občas mu zmizela, naháněl ji po čertech ďáblech, nic. Dva měsíce ticho. Načež telegram z Paříže: PRIJED PRO ME PROSIM plus adresa. Schrástil nesnadnou cestou vízum a jel. Jel si pro ni takto na otočku mockrát, než dospěl k bodu, kdy ho opustil elán. Řekl jí: Jsi nejskvělejší baba, to dobře víš, ale dávám ti týden na odstěhování – nemůžu dál.

„Za dva dny byla fuč,“ vrčí do mě, zatímco za oknem tečou kukuřičné lány. „Víš, co je smutek po babě? Nejhorší smutek, co může být. Tak jsem ho šel zapít – sedím Na Sirotčí, bác! Vletí tam její ségra s kuchyňákem a hrr na mě. Šmikla dvakrát sem, pak ještě tak křížem, neměla dost, tak bodla sem, špice minula osrdečník o pár milimetrů. Já byl furt živý, tak bodla ještě raz. Jak to vím? Chlapi mi to vyprávěli – odtrhli jí a zavřeli do kamrlíku, někteří křičeli, ať volaj policajty, jiný záchranku. Čepmistr na mě čumí a ptá se, co pro mě může udělat. Mu povídám – suň mi dvojitého panáka, pičo, jedno jakýho. To čúro ve mně furt bylo. Někdo řve, ať ho vyndaj, jiný, že ne, že mě to zabije, a pingl mi nese panáka.“

„Vypils ho?“

„Kurva že ne, to už mě strkali do sanity, tam mladej doktor, infuze a já čučím na kudlu, jak mi trčí ze srdce. Doktor mě prosí, ať tam nečučím. A kde mám čučet, já na to, když tu máte zamalovaný okna?“

Vyhrne košili, triko. Ukazuje mi sporou šlachovitou hrud' počmáranou křížem kráž hustou sítí nepěkně naběhlých uzlovitých jizev.

„Co ta holka?“ ptám se.

„Je pryč.“

„Ta druhá.“

„Sedí za pokus o vraždu. Vzkázala mi, že až jí pustí za dobrý chování, půjde a udělá to zas.“

Jeho historky mi dávají jenom tolik prostoru, abych zahlédl, že se Betyna nějak moc baví s Kolejkou.

„Ty – a taky se musím přiznat, že mám s sebou akorát spacák, pytlík rýže a pár drobných, přišlo to na rychlo,“ zahazuje Vrháč další kolo.

Popijíme bezprecedentně kyselé víno. Cesta ubíhá. Medvěd Vašek něco brouká či snad zpívá Betyně do ucha, Kolejka spí.

Jsem dál k dispozici Vrháčovu šílenství.

„Líznu nárazníkem káru, co stojí za mnou, ne. Lezu ven – mám to lehce promáčkly, ten druhý cyp ani škrt. Z káry vyleze tlustý mladý kluk, dá mi pěstí, nastartuje a frr pryč. Jdu spát, ráno postel plná krve. Koukám – z břicha. Jedu k doktorovi, on že je to bodná rána a že volá policii. Vytáhnu osm lupenů, víc u sebe nemám. On je shrábne, ránu mi bez keců zašije.“

„Máš na kudly pech,“ já na to.

„Kdyby jen na kudly – tuhle mi v kuchyni bouchly husí žaludky – katastrofa. Strop nad sporákem plný sraček, po kvartýře mastnota, kouř. Jsem zadřímá. Nebo v Klatovech na nádraží – stojím, jsem rád, že stojím, přijde ke mně metr devadesát frajerka a povídá...“

Vstupujeme nejistým krokem na perón v Blagoevgradu. Jestli to je opravdu Blagoevgrad, ví s jistotou jen

Betyna. Jsem na ni pyšný. Vlajeme ulicemi, motá se nám hlava ze smogu, jsme vyzváni k souboji na páku v rezavém baru, pákař šikovně podkopne stůl, z nitra se vyřine banda mastných buldoků, chtějí odškodné za sklo. Spoustu peněz. Všechno, co máme.

Z toho nás vytáhne místní dobrák. Pryč od nich, říká. Pojdte se mnou, se mnou je sranda.

Najednou jsme uprostřed hekticky opilé cikánské svatby. Na té vzbudíme, nevíme čím, náhlou nevoli. Uličkou divně horečnatých vyzábělých chlápků nás odvádí doumetrákový cikánský dobrák. Ukazuje na nás volskou tlapou a něco křičí. Ostatní s ním, zdá se, nesouhlasí.

Steleme si v jakémisi lesíku. Ráno vidíme, že nešlo o les, ale o uprášený řídký parčík uprostřed rušného náměstí. Vyplétáme Vaškovi z dlouhých vlasů a vousů prapodivně zamotané houfy velkých rezavých slimáků. Tvoří mu v hlavě celá hnízda. Vašek blaženě mlčí. Z laviček nás pozoruje dobře dvacet žebráků.

Ze šlamastyky unikáme malým plechovým vláčkem. Vstříc Pirinu. S přestupem. Ten zmeškáme, protože nás zajmou místní vesničané a bratrsky nás nutí s nimi pít, jíst a hovořit.

Dorozumíváme se pidgin ruštinou.

Místní silák, dvacetiletá chlupatá gorila, se nás s úsměvem ptá, jestli nám připadá jako blbec. Jestli tajně nechováme myšlenku: Já jsem Čech a ty jenom blbej Bulhar. Říká, že jasně vidí, že ji chováme.

Do věci se vkládá hrbatý stařeček v kožichu, bere nás v ochranu, zaklíná je, odhání.

Zjišťujeme, že nám chybí Vašek. Voláme ho, hledáme.

Chlupatý obr nám pomáhá smýčít křoví. Nahlíží pod hromady panelů. Omlouvá se nám, že jsme ztratili kamaráda, prosí nás za odpuštění.

Vaška najdeme, jak se topí v potoce. Leží, opilý, nadzemsky se usmívající, s hlavou těsně pod vodou. Vousy mu vlají po proudu.

Pumpujeme z něj vodu.

Obr usedavě pláče. Řve, že ho to mrzí, že tohle nechtěl.

Jakmile se z Vaška vyvalí šlem, čile vstane a hned se shání po něčem k pití. Místní žasnou nad takovým junákem.

Přesto nás v příhodné chvíli stařec v kožichu lifruje stranou. Žádá nás, ať jdeme spát k němu do domu. Jsou to zločinci, zapřísahá nás, stáhnou vás z kůže, seberou manželku.

V hliněném baráčku ve stráni vysoko nad vsí nám s Betynou obřadně nabízí vlastní lože – temný výklenek vycpaný ovčími kožešinami. Uléháme do něj jako do hrobu. Ovčí rouno je žluklé, plné žmolků, čmelíků, pilin, zaschlých tvrdých hrudek.

„Jsem idiot, Betyno,“ říkám.

„To už to jako vzdáváš?“

„Ne, já jenom myslím, že jsme měli jet sami.“

„To asi měli.“

Příští den dospíváme do Predelu, do širokého sedla plného salaší, odkud navazuje cesta na hřeben. U stařeny s fialovým nosem si dáváme nepřekonatelné jehněčí čufty,

grilované v pojízdném krámku, stojícím na opuštěném parkovišti.

Další dobráček nás vede vykácenou mamutí strží, po které půjdeme pořád nahoru. Míjíme čerstvým náterem svítící sloupy vysokého napětí. Dráty za jednu noc někdo ukradl, krčí rameny dobráček, máme po elektřině.

Procházíme pásmem obřích borovic. Kosodřevinou, za níž jsou už jen holé skály. Potkáme mladého ovčáka, který se zamiluje do mých odrbaných džín. Popotahuje rozčilením, plive, nabízí rádio, peníze. Vybízí mě, ať si okamžitě vyberu jakoukoli ovci, že mi ji za ty gatě dá. Navrch přidá svoje. Krvavě ho zklamou, když říkám, že jiné gatě nemám a ty jeho plstěné jsou sice překrásné, ale takhle na fleku si je s ním vyměnit nechci.

Po dni pocení a dýchání se doškrabeme nahoru. Všude skalní štíty. Kráčíme úzkou stezkou. Vlevo sráz kolmo dolů, vpravo mramorová plotna hladká jak ledovec.

Spíme v maringotce přidrátované roztřepenými ocelovými lany k balvanu těsně pod hřebenem. Komplet celá se kymácí, vítr s námi lomcuje, plech se prohýbá.

„Máš mě ještě rád?“ šeptá Betyna vedle mě na palandě.

„Jejda, a jak.“

„No – jak?“

„Docela dost.“

Pevně se objímáme. Posloucháme bubnování ostré přeháňky do stěn. Rachotí to ze všech stran. Bouda vrže.

Ráno pochodujeme čapí stezkou těsně nad mraky. Pere do nás slunce. Ze skal se kouří. Pár desítek metrů pod námi v černém mračnu, obklopujícím ze všech stran horu, zuří prudká bouřka. Blesky práskají brutálně blízko.

Betyna jde kus cesty sama, kus se mnou, kus s Kolejkou. Poctivě dělí svůj čas mezi nás dva. Působí to děsivě. Je jasné, že zraje ke zlomu.

Teď jde zrovna s ním. Snažím se na ně nekoukat. Vrháč se chytá za hlavu, vystřeluje ruce k nebesům, ukazuje si na prsa, ťuká si na čelo, apeluje na mě, ať se na to vyseru.

Betyna se otočí, jde rovnou ke mně a s upřímností sobě vlastní říká: „Nevadí ti, že se tolik bavím s tím tvým Kolejkou? Von je takovej milej trouba, vid' že jo? Jinak já se na něj můžu vykašlat a jít zase s tebou.“

„Betyno, nešil.“

„Šílim, vid'.“

„Ale ne.“

„Já se snažím nešilet. To vůbec není, jak si myslíš. Chápeš aspoň malinko, co se ve mně děje?“

Kývu, že jasně. Ve skutečnosti mám naopak dojem, že mě chápání opustilo. Není to nepříjemné. Všechno je mi buřt. Je to tím vzduchem. Nezdravě čistý. Překysličený mozek pluje v růžové mlze a je se vším spokojen.

Míříme k jiskřící bílé homoli – k hoře Vichren. Už pro to jméno se půl dne škrábeme po kamenech, hledáme, kam stoupnout, hluboko pod námi sněžné jazyky,

větrná propast. Míjíme místa, kde by stačilo špatně došlápnout, a řekli bychom jen: Ááá... Nakonec se dohrabeme na špici. Na podezdívce vrcholového kříže sedí spokojená německá rodina se zauzlenými kapesníky na hlavách. Loupou a jedí vejce na tvrdo. Z druhé strany sem vede pohodlná cesta, navazující dole na parkoviště.

Abychom se opláchli, scházíme k černému plesu hluboko pod sedlem. S křupajícími koleny klesáme kosodřevinou. Zouváme se, svlékáme, strkáme nohy do vody. Hned je vytahujeme – sám led.

Vrháč sklepává hadry, skáče tam jako torpédo. Plave k leštěné bronzové tabulce, zapuštěné do žuly v nitru laguny. V místě, kam vede cesta jedině vodou.

Doplave k ní, šlape vodu, plive, luští azbuku, drkotá zuby a signalizuje:

„*NA 20. JULI 1973 G. OZEROTO* – toto jezero, *GRABNA*, schramstlo – hrr, ty čuryn, kosááá, pičááá... *EDINSTVENIJA MI SYN* – jedinýho mýho syna... *VA-SIL TOMOV-UŠEV*. ...tak se, krrr, jmenoval.“

Házíme na něj spacáky, aby rozmrzl. Nebyl by to on, kdyby se po výkonu nenechal krmit, napájet. Po chvíli se zvedne, mizí v nízkých jehličnanech. Když se vrací, jde mu v patách ušmudlaná ovce. Spočívá na něm ženským pohledem.

„Přidala se ke mně, když jsem sral,“ říká realisticky. „Nejde odehnat.“

Chvíli po ní se vynoří malý prostovlasý pán ve fialové uniformě a vysokým hlasem nás obviní – ukradli jsme ovci a půjdeme s ním.

„Odpal, sajrajte, bo chytneš jednu po pysku,“ odmrští ho Vrháč.

Pán vyloví z opasku odřenou pistoli, namíří na nás.

„Nemáš to natažené, dupe,“ konstatuje Vrháč, čímž přiměje muže k natažení zbraně a k odebrání našich pasů.

Jdeme s ním. Muž s pistolí kráčí za námi, poslední cupitá ovce. Cítíme v lopatkách, jak se tetelí štěstím, že se konečně něco děje. Klesáme k betonové chajdě zahalené žlutým dýmem, stékajícím po střeše z komína. Když jsme u ní, muž předvede ovci a sdělí nevelkému dědkovi, co vylézá ze dveří, že vede zatčené zloděje. Pak zmizí. Vzápětí se vyrojí dav mužů v modrých stejnokrojích. Nesou harmoniky, klarinety, láhve, chleba, ovoce. Sedáme k železnému stolu přišroubovanému k vydrolené betonové terase.

Zbytek dne tančíme při mečivých tureckých melodiích. Ze zasněžených štítů se na nás vrhají olověná mračna, kotlina je náhle plná studené rosy. Betyně svítí oči, září chrup. Černí chlapi kolem ní smrtelně vážně hajduchují, stříhají nohama. Tancuje i Vašek, byť jen jakousi zpomalenou súfijskou variací. Kdo má dost, jde ke stolu a tam mu ihned nalejí. Náš strážce tomu říká *bulgarska narodna muzika*.

Po přespání nám dají pasy, pár láhví na cestu. Jdeme dolů, dolů a dolů. Na autobus a na vlak. K moři. Míříme do města Emona, které Betyna namátkou vybrala. Zalíbil se jí název.

Cestou se mě znovu táže: „Fakt ti nevadí, že se bavím s Kolejkou? S nim je taková ta jednoduchá prdel,

víš, tebe by srala, ale von je fakt legrační. Jste kámoši, přece ti nevodejdu s kámošem, ty trumbero! Vostatně pozoruju, že se nám po sobě stejská, jak nás furt ze všech stran vobklopujou, nestejská?“

„Stejská, ale já jsem na stejskání zvyklej, vono mě posiluje. Klidně se s nim bav.“

„Posiluje tě to v tom se se mnou rozejít, jo?“ kulí oči.

„Naopak právě.“

„Sejít?“

„No.“

„Tak já zas jdu, mám tě moc ráda.“

Pod námi moře. Šedé, kalné, druhohorní. Vůbec ne bulharské. Házíme bágly na zem, sedáme, civíme na vzduté vodní masy.

Jsme nad mysem Emine. Čekali jsme nudnou písčitou dunu, a zatím je tu nízký hustý les, končící na způsob stolové hory dvoumetrovým srázem. Pod ním uzounká bezbarvá pláž. Šedý písek pokrytý hustými trsy travin. Nekonečná nudle panenské země. Liduprázdno.

Když se vycácháme v hořké vodě a zřídíme bivak v lesíku, jdeme se projít. Dole na pláži objevíme dvě velká písečná hnízda. Jsou naplněna ryšavými neandrtálci. Dva stojí, zkoumavě hledí k obzoru. Chlupy na zádech, chomáčovitě zarostlá ohanbí a husté vousy jim čeří svižný větřík. Pačesy jim vlají.

Nepůsobí nebezpečně. Jdeme je pozdravit. V krátech jak po bombě se rozvalují pihovatí nazí vousáči, mezi nimi se hemží lysá snědá ceckatá háďata, zřejmě místní.

„Vodvaha, překonat tolik set let pravoslaví a ukázat bobra,“ podotýká Vašek. Je to jeho přibližně sedmá věta od chvíle, co jsme vyjeli.

Opodál pod stromy se blyští houf zaparkovaných silných motorek.

„Tschüss,“ křiknou na nás a hodí nám dvě plechovky piva.

Vrháč po jedné skočí, pije ex. Druhou chytne Kolejka, nabídne úlovek Betyně, ta dá napít mně.

Ani v lese nejsme docela sami. Pod svahem oddychuje jedovatě zelený stan, z něhož se každé ráno vylíhne komplet nahá trojčlenná rodinka a jde si spořádaně zaplavat. On má figuru úředníka, ona pevný zadek, malinkou ostříhanou hlavičku, mezi nimi pobíhá pískle a třepou se mu dvanáctileté dudlíky. Všichni tři nepřestajně na nose černé brýle.

Mají je i ve chvíli, kdy pálíme ohník a oni se nám přijdou oficiálně představit. Samozřejmě nazí. On je inženýr-ekonom, ona inženýrka též, dítě úspěšně studuje. Všichni ze Sofie, Sofiané tedy.

Vrháč vypadne z role otráskaného psance a půl dojatě, půl chtivě studuje rozpačité copaté mládě.

Dospělí usednou cudně bokem, manželka ukáže strie a zapředou nás do tenat. Mozek nám jde do vrtule z jejich názorů, náhledů, porovnávání nákladů.

„Víte,“ sděluje nám důvěrně inženýr, „nemám špatné postavení, daří se mi udržovat si přehled i jistý nadstandard, nemůžu si stěžovat. Platím za to ovšem skutečností, že jsem člen strany.“

„Svině bolševická,“ prskne Vrháč.

„To ne, prosím,“ říká inženýr, „já jsem pouze člen strany. Ne komunista. Vnímáte ten rozdíl? Člen strany, komunista nikoli.“

Ať chceme nebo ne, jsme z nich trochu v šoku. Máme rok 1986, kolkolem čpí bramborový líh socialismu ředěný falešným koňakem začínající perestrojky. Nejsme zvyklí věnovat podobným jevům pozornost. A tihle tady jsou takhle na špici. Naznačují, že tuší, co přinese vývoj v příštích letech. Že se budeme velice divit. Oni že se již pomalu připravují.

My nic netušíme, protože ničemu nevěříme. Tudíž mlčíme. Počet prázdných lahví od vína v trávě pod našima nohama narůstá. Našich lahví. Oni se omlouvají, že dnes nic nedali do placu. Zítra to, samo sebou, obrátíme.

Komíháme se, zmámení jejich tirádami.

Ano, tedy. Přejí nám dobrou noc. Jsou rádi, že našli někoho, s kým je možno si na úrovni pohovořit. Z jejich pohledu zajímavé. Děkují. Zítra na viděnou.

Jednou za dva dny se zastaví u našeho ležení dvojice vojínů. V parném létě propocené komisní hadry, holiny vláčejí pískem. Míří k nám, nadhazují na zádech těžká ákáčka, vzdychají jako družičky.

„Vy tady pořád ještě jste?“ žasnou.

„My už budeme balit.“

„Řekli jsme vám předevčírem jasně, že se nacházíte v přísně střeženém vojenském pásmu!“

Kýveme, že ano.

Betyna zkusí trik s dívčí nevinností: „A co tady máte tak tajnýho? Dyť je tu jenom les.“

„Nesmíme říct! Absolutní zákaz turistů!“

„Ale proč?“

„Žádné proč, okamžitě se sbalte. Kávu máte?“

„Máme rakiji.“

„Tak dejte. Vy si žijete, Čukejslovaki!“

„Jo – a cigára mám,“ plácá se do spáleného čela Ko-
lejka, odbíhá křivými skoky, přináší pár krabiček.

„Dobře,“ berou si cigarety. „Vy tu ale nesmíte být. Nádo vám odejít! Máme tu rakety, když to chcete vě-
dět!“

„Aha,“ řekne zklamaně Betyna.

„Víte, proti komu?“ ujišťují se.

„Melichar, Baltazar,“ střelí Vrháč.

„Da,“ kvrdlají hlavami. „To říkáte přesně – Turkije
nás ohrožuje. Jednoho dne vy, my, všichni spolu bu-
deme bojovat proti Turkiji.“

Odcházejí, lačně sají startky.

Někdy chodí po poledni, jindy za soumraku. Jednou při-
cházejí v noci. Na nebi měsíc jako Brno.

„My tam měli kosmonauta – brodil se po pás v pra-
chu a měl co dělat, aby došel zpátky k lodi, to víte?“
konverzuji.

„To víš, ty gumo,“ oponuje Vrháč, „Američani ho
tam měli, vy ne.“

„Chcete zatknout?“ ptají se, vytáhnou baterky
a v nedomrlém světle studují jeho jizvy.

„Za co asi, vy čuryni?“

„To nechte na nás. Cigaretky máte?“

Nakonec se shodnou, že tam byl Rus, něco si na Měsíci zařídil, pošolíchal, což následně zatajil, protože se to bude jednou sakra hodit. Možná tam zakopal pár tanků, kaťuší, kdoví.

Zapálí si, vtáhnou dým a jdou.

Jednoho dne inženýři mizí. I s naším proviantem.

Vrháč nás informuje bezbarvým oznamovacím hlasem: „Přišli v půl páté ráno, oni dva, dcerku nechali dole. Projeli bágly se žrádlem. Dívám se – ten zkurdupel zsraty balí všechny konzervy, čučim naňho a nevím – mám vstát a přerazit mu hnát? Nakopat jí tu čubčí prdel? Ale mi jich najednou bylo líto. Cypů, ry-páků kundích. Tak jsem akorát štěk, když nám sáhl na flašky. Flašky nech, šmejde, bo tě pleštím. Chuj se lek, málem to s nim seklo. Sbalili to a pryč. Stačilo běžet za nima a nastavit jim hnátu, ale neudělal jsem to. Přišli jsme o pár konzerv, salámů, ať si je strčej do piči, členové strany.“

Flundráme pískem, lámeme klacíky. Chodíme sbírat mandle do mandlového háje, který jsme objevili za lesem. To je vedle pár pečených rybek, co nám prodají ve vesničce za obzorem, veškerý proviant. Loutáme čerstvé mandle, zapijíme vínem, co zase v jiné vsi za mandlovým lesem vyrábějí staříci a stařenky. Víno je černé, silné, husté.

Kdo jde doplnit zásoby, obleče se. Jinak se s oblékáním vůbec neobtěžujeme. Vojíni to přecházejí. Verbež ze Západu, v pořádku. Jeden z nich nás zaměstná nějakou teorií a druhý hltá očima Betynu.

Moře se na nás valí, až nám z toho přeskakuje. Jsme tu pět dní, osm, deset, nikdo neví. Nemáme důvod je počítat.

Stačí mít si kam sednout, lehnout, s kým se napít, poklábosit. Takhle mohl vypadat prapůvodní smysl bytí. Až na to, že my už se nemáme proč lekat kdejakého šramotu. Jediné predátory tu zastupujeme my.

Rozednívá se. Rozepnu spacák, vylézám, jdu se vyščit. Písčítá půda je i v noci příjemně vyhrátá. Když se vracím, vidím Kolečkovu ruku majetnický zastrčenou v Betynině spacáku. A co horšího, ona jemu obímá dlaní týl.

Chtěl jsem to, mám to. Tvářím se, že to беру. Cítím touhu zařičet, ale zatlačím ji zpátky a v klidu si lehám.

V klidu jsme všichni. V až moc velkém. Lehká intoxikace metráky mandlí, co námi prošly, možná.

Balíme, jdeme po hraně ostrohu pryč. Já vpředu s Vrháčem, který mi krmí ucho syčáckými vtipy, havraními skřeky, zpěvem popěvků. Pod vším hrčí spodní proud citového vydírání. Sympatický parazit. Můj bratr.

„Taky jsem se kdysi ženil, svatba byla – jasné,“ těší mě. „Jenže si hoši vzpomněli na zvyk unášení nevěsty. Tak se s ní napřed fajně ožrali a pak ji, boha Máriu, přivázali ke stromu v takovym lesíčku za hotelem, chápeš. Nějaky zkurvysyn zajebany jí dal do huby roubík a navrch zapomněli, kde to bylo. A tak tam, chudátka moje, čekala čtyři hodiny, než jsme ji našli. Ty, ta běsnila. Šest měsíců trvalo, než se mi jí zadařilo zklidnit.“

„Povedlo se?“

„Sedmý měsíc byl rozvod.“

Obcházíme písečnou strž, mocně bubláme z láhve.

To přiláká Vaška, který s námi je – není. Enormně uzavřený člověk. Tipuju, že jede v nějakých zenech, lóžích, že bude potulný taoista, mlčící rosekrucián. Typ, co musí doufat, že si toho ostatní všimnou. Sám o tom nezačne.

„Cejtím hovno,“ konstatuje Vrháč.

„To je hovno proti tomu, co cejtím já, když vidím to moře,“ odvětí Vašek.

Jdeme beznadějnou tovární silnicí, po které rachotí smrduté nákladáky. Podél nekonečného vysokého plotu z vlnitého plechu. Slíbili nám, že na jeho konci nalezneme nádraží.

A taky tam je. U zavřených pokladen potkáváme dědka nad hrobem, který se obřadně představí jako Ďurďu. Zve nás na kafe k sobě na zahradu. Tam nás drží v klepetech makedonské pohostinnosti dva dny a dvě noci. Má lepenkovou chajdu se zahrádkou přímo nad nádražím. Jeho papriky a rajčata nepřetržitě ovívá dračí dech vylágrovaných dieselů, projíždějících po sténajících kolejích hned za plotem. Trhá plody a peče nám je na plotýnce, zalévá olejem, nemytými prsty tahá z láku sýr, nalévá ďábelsky silnou rakiji. Chce, abychom mluvili.

Vrháč ochotně preluduje. Cvaká modrými zuby, štěká, syčí, přísahá, že dědka uškrtí, že u něj zůstane bydlet. Že mu vlepí baňu, znárodní dýně. Ptá se ho, jestli byl v Alici nad Metují. Jestli byl v Alíkově, jestli má rád kaši s haší.

Ďurďu vážně přikyvuje, že byl a má.

Dřepíme s Vaškem nad cihlami podloženou plotýnkou. Vedou k ní dva neodizolované, tu a tam drobounce prskající dráty natažené od stožáru elektrického vedení. Obracíme papriky klacíkem. Konečně k sobě nacházíme cestu.

„Muj styl je žrát vidličkou studený rizoto z hrnce,“ nadhodí.

„Muj z remosky.“

„To dělá to chození do hospod – neutečeš tomu. Nepřetržítej řetěz následků a příčin.“

„To nevím.“

„Nevíš, takže víš. Kdybys věděl, tak nevíš. A naopak, rum, bum.“

„Ať vim nebo nevím, v každém případě mám utrum.“

„Nemáš – lidi s utrumem maj jiný tahy ve tváři. V každém z nás je vostatně několik set naprosto různých lidí.“

„Jo, jenže ty už budou jenom ubejvat a ubejvat.“

„Právě proto jsou to, co teďka žijem, miliónový časy. Mimochodem, menuju se Václav.“

„To vim.“

„Tak proč mi říkáš Vašku?“

Sedíme ve vlaku, mlčíme. Dědek nás dočista zabil tou svojí paprikou, paradajkou, rakijí.

Mašina vpředu řve jako bombardér, zbytek vlaku spí.

Betyna sedí proti mně. Hledíme si do očí. Vyvíjíme snahu sdělit si, jak to vlastně dopadlo. Tváří se ztrápeně, oči jí plavou. Takže špatně.

Signalizuju diagonálním úsměvem – co se dá dělat. Smírím se s tím, neboj. Chce to čas.

Čas to chce, čtu v jejích očích.

Spící Kolejka přehazuje Betyně ruku kolem krku.

Dělám, že mě přemohl mikrospánek. Za zavřenýma očima mi rotují jasně žluté kostky s nazlátle zrnitým obsahem. Míhají se kratičké expozice. Betyna mlčí, vzdychající, vydávající krátké živelné smíchy. Hovořící, usínající, spící.

Nechávám víčka dlouhé minuty zavřená. Když je otevřu, tisknou se k sobě úplně jednoznačně. Přímo se objímají.

Strhnu z police batoh, hrabu se v něm.

Betyna se snaží vymanit. S ohledem na mě. Jenom proto. To mě dodělá. Kývu, ať jde ven, že mám něco urgentního. V ruce držím kudlu.

Na chodbičce, kde jsme sami, ji Betyna spatří. Vyvalí oči. Gigantické zelené reflektory plné děsu. Couvá. Následuju ji těžkým krokem. Nemůžu se rozhodnout, je-li to sranda nebo ne. Možná ne. Žárlivost mi kroutí střeva, v hlavě bzučí zkrat. Jdu za ní, nůž v nezávazném úhlu.

Projdeme jeden vagon, druhý, čtvrtý. V posledním Betyna narazí zády na drátěnou mříž, za níž se třepetají už jen zvlněné pásy kolejnic. Třeští panenky. Tiskne se zády do kouta.

Zvedám nůž.

Zasáhne mě poznání, že puká smíchy. Proto poulí bulvy, drží si papulu, proto se klepe jak gumová žába. Dusí v sobě nekontrolovatelný řehot. Trocha hrůzy v tom je, co by byl smích bez hrůzy.

Chechtáme se, až hýkáme. V slzách vidím plout dva metry od nás mrtvolně bledého Kolečku. Připraveného zakročit, jenom neví jak. Předávám mu kudlu, to ho zmate ještě víc.

Vracíme se do kupé, první Betyna, pak nese Kolečka kudlu, pak já. Z kupátek se za námi vyklánějí spařené obličej. Otláčeninami zdobené tváře.

Tot' vše. Příslovečný oblouk chybí. Nemůže nechybět, protože ten se dostatečně vyklenul až po návratu. Betyna začala natvrdo chodit s Kolečkou. Rozstěhovali jsme se, Kolečka pomáhal, zapili jsme to. Druhý den si přijeli pro pár drobností, zakecali jsme se a seděli až do rána. Pak každý šel, kam musel, ale večer jsme byli zase spolu.

Dlouho trvalo, než jsme ten triumvirát rozťali. Oni spolu žili jako chlap s ženskou a já jim dělal partáka. Klauna. Falešné dítě. Jendu Bendu. Arci jsem se snažil trhnout. Jenže jsme na sebe byli všichni tři tak zvyklí, že jsme spolu nakonec protraždali tři čtvrtě roku.

Kdekdo nad námi kroutil hlavou.

Pak jsem potkal Martu, ta se na mě usmála a začal jiný příběh. Bylo mi šestadvacet nebo tak nějak.

Démoni ticha

(1993)

V koupelně oškrabuješ navyklými tahy strniště. Náznak třídenního kníru nechat – zbytek fšc, fšc.

ZDROJ MÝCH NESNÁZÍ: NIC MI NESCHÁZÍ, napsal ti kdosi loni či předloni na zeď vedle zrcadla. Nechtě tím přenesl svůj problém na tebe. Musíš si čistit zuby, holit se, tu a tam honit tužidlem unylou půlki-lovou patku – znak příslušnosti k zakřiknuté české new wave.

Abys nebyl nucen denně studovat otlačenou merunu, v níž se toto vše odehrává, věnuješ se nápisu. Znovu a znovu ho čteš. Byť je proveden vlezle úhledným písmem, většinou se s neznámým pisatelem shoduješ.

Otevřeným oknem je cítit kouř městské spalovny. Z malešických zahrad mu sekunduje hořce dýmající chrastí. Je září. Dny se začínají krátit. Přesto je v nich víc prostoru než v červnových, srpnových.

Každoročně tě zaskočí silné přání vypadnout někam pryč, pokud možno sám. Nikdy jsi to neudělal. Třebas i vypadl, ale ne sám. Přitom – co je na tom? Nastrkáš

do batohu spacák, pár košil, chleba, salám, vodu, mapu okolí Prahy, uděláš uzel na tkaničkách a je to. Sedneš do archivního Moskviče s pomačkaným chromovým úsměvem, někde u Dobříše zaparkuješ, zalezeš do lesů, po třech dnech se vrátíš, najdeš ho s vybitými skly, bez kol – škoda ho, radši jeď busem.

Najdeš mapu, na níž se zelenají Brdy. Před spaním v ní dlouho listuješ.

Kolem deváté telefon. Odhodíš mapu, vykulíš se z postele, skočíš po pevné lince – nikdy nevíš. Volá jistá Laura. Zhruba předloni ses s ní rámcí setkání v rockovém klubu Stalin pokoušel o nějaké mechtle, ale nestálo to tvou vinou za nic. Shání jakéhosi Kotalíka.

Říkáš, že si nikoho takového nevybavuješ.

„Je to ten, se kterým jste tenkrát chtěli spáchat společnou sebevraždu,“ osvěžuje ti paměť, „domluvili jste se prej cestou vodněkud někam.“

Znovu říkáš, že nevíš.

„Přece když jsi s někým plánoval tohle, musíš se na něj pamatovat, ne?“ diví se.

„Tehdy chodili s podobnou ideou dva tři denně – slavila se svoboda, lidi byli plný nápadů, dyť víš.“

„To je fakt,“ směje se. „Naštěstí to všichni, koho znám, přežili.“

„Poněvadž to nikdo z nich nemyslel vážně.“

„Kotalíka teda neznáš...“

„Je mi líto.“

„A jak se máš?“

„Jedu do lesa,“ odpovíš, aniž si vybavíš aspoň hrubé rysy, výšku, barvu vlasů, „a ty?“

„Nó, já do lesa nejedu, ale jinak dobrý, ráda bych tě zas někdy nezávazně viděla.“

„Tak se někdy ozvu.“

„Zkus to.“

V oblaku mírného údivu hledáš spací pytel. Je na dně skříně spolu se zjizvenou, mnohočetně probodenou kari-matkou. Vyhodiš z šuplete trika, ponožky. Vše nacepš do báglu, zamkneš dům. Za rohem koupíš proviant. Jedeš Na Knížecí, luštíš poplivané jízdní řády, lezeš do autobusu. Bělovlasý šofér s nečekaně měkkými dlaněmi ti vrací drobné.

Během jízdy dospíváš vylučovací metodou k závěru, že jsi nikdy nic s nikým páchat nechtěl. Dokonce seš si jist, že se s tebou nikdo o něčem podobném nebavil. Stoprocentně se to vyloučit nedá – málokdo se pama-tuje, co bylo předevčírem, natož před rokem. Měnová odluka, rozpad republiky, dělení federálního majetku. Proč a nač se zatím neví, nicméně je aspoň veselo. Nikdy předtím nebylo v Praze tolik klubů, barů, kalíren, divadel, dupáren, cíleně monstrózních nonstopů, rudě a černě pomalovaných, agresivně nasvícených míst-ností, kde se dá přežívat celé dny, aniž se člověk na-dechne venkovního smogu.

Kotalík, který si patrně neříká Kotalík, ti hází nulo-vou asociaci. Hodně jedinců se identifikuje s víceméně ošoupanými přezdívkami. Duše lidu je marnivá, pate-tická a nepůvodní.

Vystoupíš v osadě jménem Voznice. Odoláš mámení ote-vřeného marketu, kde bys mohl pořídit sedmičku

červeného. Víno by ti suplovalo parťáka – to nechceš.

Otočíš se zády k osadě. Na hrázi mineš pískovcového svatého Jana houpajícího v náruči dosud živého ukřižovaného, který se vzpíná, jako by se snažil ještě něco říct. Jan na něj hledí s nekonečnou shovívavostí. Zahneš kolem Dolního rybníka, dáš se po cestě. Komáři, mušky a muchničky bzikají v travinách. Stromy tě přijmou mezi sebe a hú – jsi v lese.

Krom toho, že občas zaskřípou větve, zahučí modřín, s hrubým brčením ti kolem hlavy prolétne brundibár, se nic neděje. Kousek za tebou vlaje tvoje smrt. Feromonová, molekulární, pachová či jaká stopa, která směrem od tebe slábne, až mizí. Byl jsi tu, nejsi – jsi o pár kroků dál.

Je ti šestatřicet, a tak tě podobné jevy nezajímají. Jsi tu, abys kráčel polesím. Aby sis vyčistil mozek od třesnění, kterému podlehl tvoje město. Od neutuchajícího jásotu nad tím, že nám spadlo ze zad čtyřicet let vzájemného udávání. Máš podezření, že i ta euforie byla v plánu, abychom se vyřádili, zklidnili. Nasytili exilových masek, trezorových filmů.

K večeru se slunce s hučením zanoří mezi kmeny. Nejvyšší čas to někde zapíchnout. Vhodné místo se ti nabídne samo – v zásadě ošklivý výmol, obklopený ze všech stran hustými smrky, nabízejícími výhodu částečné intimity. Sbíráš chrastí, větvičky, větve. Naskládáš miniaturní hranici, dospod frkneš kostku podpalovače. Rozfoukáš, udržuješ plamínek. Jurodivou světlušku, mihotavě ozařující vnitřek jámy.

Zíráš do ohně, přistrkuješ halouzky, otáčíš proutek se špízem – plátky slaniny proložené půlkami cibulí a měděnými klobouky holubinek mandlových.

Laura... Bruneta s nebezpečně hlubokým lhostejným pohledem. Zjevila se u Stalina, kdekdo se s ní objímal, vítal. Pak jste byli najednou sami. Na pódiu hrál rychlý šraml, tak jste si zatancovali. Nešikovně, zato bez zábran. Načež sis ji přede všemi odvedl domů. Šli jste pěšky, možná ne celou cestu. Na náměstí Republiky odhodila boty, dál šla bosa. Zbytek máš v mlze.

Příští večer ti u Stalina vrátila – opět přede všemi – klíče tak, že je z výšky upustila před tebe na stůl. Jak třesky, celému stolu došlo, že jsi neobstál.

Pamatuješ si, že měla žlutý klobouček, v němž i spala. Že měla jedenáct náušnic a napůl uraženou čtyřku vpravo dole, o niž sis rozřízl jazyk. Že chrápala jako jaguár.

Náhle na tebe padne tíseň. Lehká nauzea jakási. Zřejmě to patří k věci. V životě jsi nenocoval sám v lese, po každé poblíž oddechoval nějaký obratlovec. Tato noc se nadto zdá být dosti temná.

Někde blízko hlasitě plesknou ptačí křídla, tak blízko, že slyšíš tvrdé peří rozrážející vzduch. Z třaslavého vesmíru nad tebou tence, ale vytrvale vyjí psi. Nad okrajem díry se krčí žluté prašivky.

Chleba je drolivý, špek nepatrně odporný. Láhev vína by bodla, jenže není.